

Οδηγός Εκπαιδευτή

Ενότητα 1

Εισαγωγή

Όνομα παρουσιαστή: _____

Ημερομηνία: _____

Co-funded by
the European Union

COM-IN KA220-VET-9A87.

Πίνακας περιεχομένων

1.	Εισαγωγή	3
2. Απαιτούμενα	υλικά	3
3. Διαφάνειες και σημειώσεις του	εκπαιδευτή	4
i. Κεφάλαιο 1.....		4
ii. Κεφάλαιο 2... ..		4
iii. Κεφάλαιο 3.....		5
iv. Κεφάλαιο 4 Ψηφιακά εργαλεία και πλατφόρμες (παράδειγμα)		5

Co-funded by
the European Union

COM-IN KA220-VET-9A87.

1. Εισαγωγή

Αυτή η ενότητα εξηγεί γιατί είναι σημαντικό να υποστηρίζεται η επικοινωνία στα άτομα με νοητική αναπτυξιακή αναπηρία.

Περιλαμβάνει τα ακόλουθα μέρη:

- 1) Εισαγωγή στην έννοια της επικοινωνίας
- 2) Εξηγώντας ότι η επικοινωνία είναι δικαίωμα και μέσο και ότι το δικαίωμα αυτό κατοχυρώνεται από διεθνείς συμφωνίες.
- 3) Ορισμός των διανοητικών αναπτυξιακών διαταραχών
- 4) Πρόταση δύο δραστηριοτήτων ως "παιχνίδια" που δείχνουν γιατί η επικοινωνία δεν είναι τόσο εύκολη

2. Απαιτούμενα υλικά

Οι διαφάνειες αυτής της παρουσίασης (COM-IN_PR3_1_Introduction.pptx).

Ένας προβολέας.

Τα απαραίτητα υλικά για τις δραστηριότητες :

- Για τη δραστηριότητα #1 *Εργασία αναπαραγωγής σχήματος* :
  - ο 14 πράσινα, μπλε, κόκκινα και κίτρινα τούβλα όπως φαίνεται παρακάτω :

Τύπος τούβλου	2x2 	2x4 	2x6
Ποσότητα	1 πράσινο 2 μπλε 2 κόκκινο 1 κίτρινο	1 πράσινο 1 μπλε 2 κόκκινο 2 κίτρινο	1 πράσινο 1 κίτρινο

- ο Τα φύλλα που περιλαμβάνουν τις οδηγίες εργασίας και τις εικόνες που χρησιμεύουν ως πρότυπα (βλ. συνημμένο παράρτημα 1)
- Για τη δραστηριότητα #2 *Περιγράφοντας χαρακτήρες*, χρησιμοποιήστε το υλικό του παραρτήματος 2.

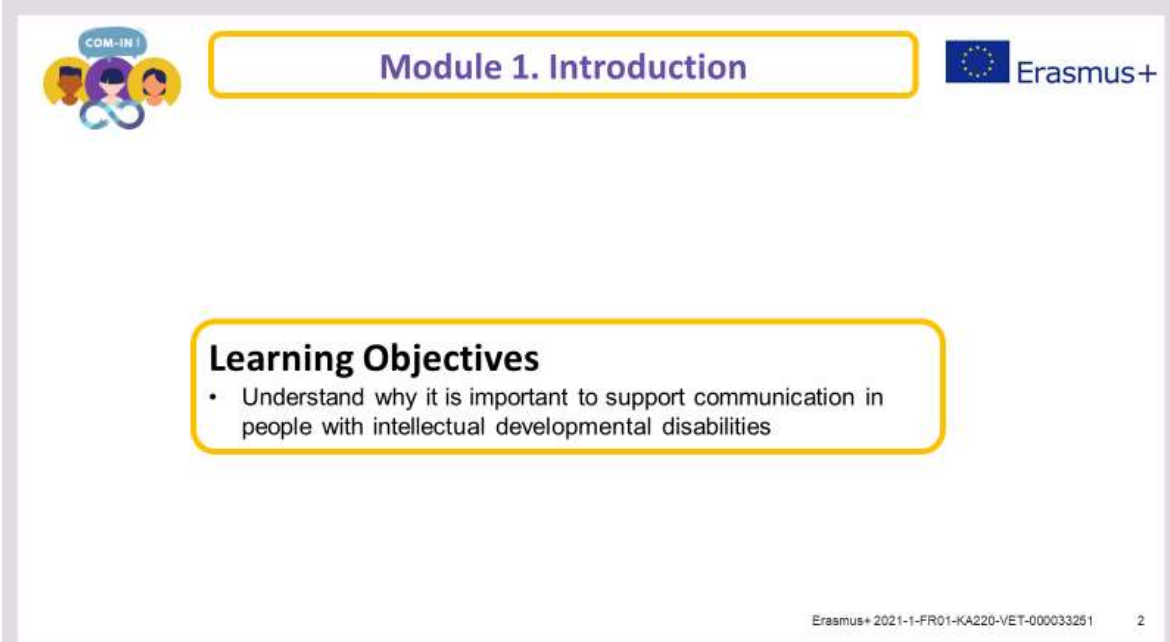
Co-funded by
the European Union

COM-IN KA220-VET-9A87.

3. Διαφάνειες και σημειώσεις του εκπαιδευτή

Περιεχόμενο:

Διαφάνεια: 2 Εκτιμώμενος χρόνος:

Module 1. Introduction

Learning Objectives

- Understand why it is important to support communication in people with intellectual developmental disabilities

Erasmus+ 2021-1-FR01-KA220-VET-000033251 2

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ SLIDE

Ενότητα 1 Εισαγωγή
Μαθησιακοί στόχοι

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Co-funded by
the European Union

COM-IN KA220-VET-9A87.

Διαφάνεια nº: 3 Εκτιμώμενος χρόνος: 1:

Module 1. Introduction

Erasmus+

ASHA
American Speech-Language-Hearing Association
Guidelines for meeting the Communication Needs of Persons with severe disabilities
<https://www.asha.org/policy/GL1992-00201/>

Erasmus+ 2021-1-FR01-KA220-VET-000033251 3

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ SLIDE

Ενότητα 1 Εισαγωγή

Ορισμός της επικοινωνίας σύμφωνα με την ASHA (1)

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Η ASHA (American Speech-Language-Hearing Association) έχει εκδώσει κατευθυντήριες γραμμές στις οποίες βασίζεται αυτή η εκπαίδευση. Αυτές οι κατευθυντήριες γραμμές ξεκινούν με τον ορισμό της επικοινωνίας.

Co-funded by
the European Union

COM-IN KA220-VET-9A87

Διαφάνεια nº: 4 Εκτιμώμενος χρόνος: 4 ώρες:

Module 1. Introduction

Active process of exchanging information and ideas

Understanding and expression

Personalized movements, gestures, objects, verbalizations, vocalizations, pictures, signs, symbols, written language and output from Augmentative and Alternative Devices (AAC)

Efficient communication allows ones to express needs, wants, and preferences

Erasmus+ 2021-1-FR01-KA220-VET-000033251 4

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ SLIDE

Ενότητα 1 Εισαγωγή

Ορισμός της επικοινωνίας σύμφωνα με την ASHA (2)

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

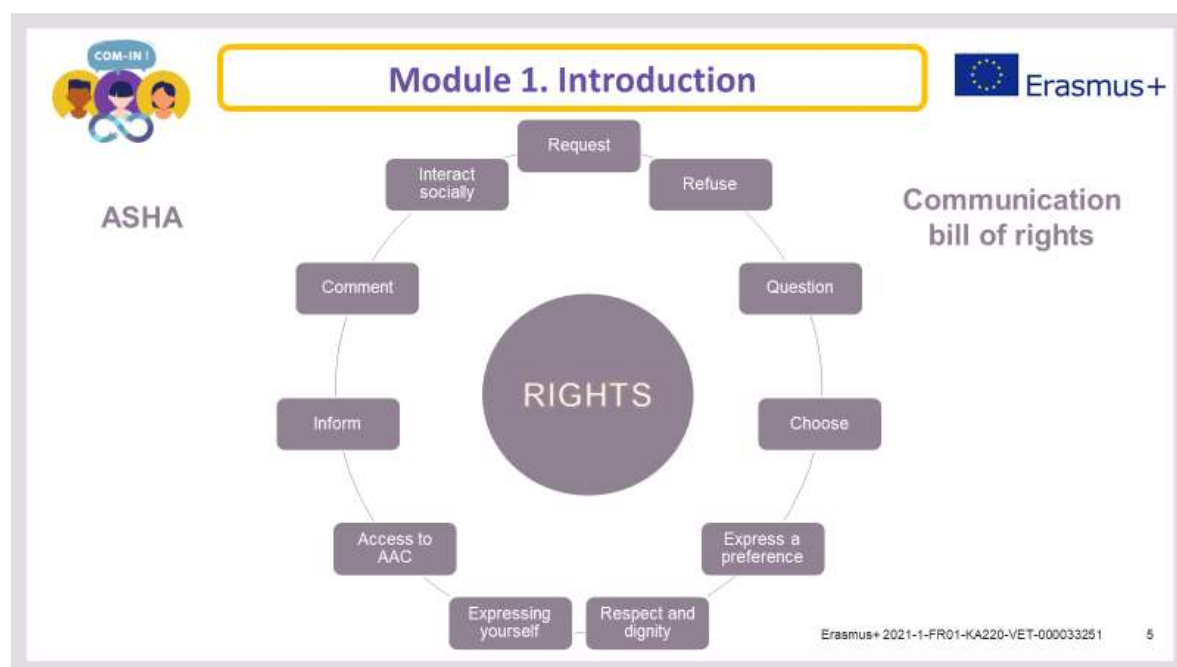
Σύμφωνα με την Αμερικανική Ένωση Λόγου-Γλώσσας-Ακοής (ASHA), η επικοινωνία είναι η ενεργός διαδικασία ανταλλαγής πληροφοριών και ιδεών. Η επικοινωνία περιλαμβάνει τόσο την κατανόηση όσο και την έκφραση. Η επικοινωνία περιλαμβάνει επίσης εξατομικευμένες κινήσεις, χειρονομίες, αντικείμενα, λεκτικές εκφράσεις, φωνητικές εκφράσεις, εικόνες, σημεία, σύμβολα, τυπωμένες λέξεις και παραγωγή από συσκευές επαυξητικής και εναλλακτικής υποστήριξης (AAC). Όταν η επικοινωνία είναι αποτελεσματική και τα δύο μέρη μπορούν να εκφράσουν τις ανάγκες, τις επιθυμίες, τα συναισθήματα και τις προτιμήσεις τους, ώστε να γίνουν κατανοητά.

Co-funded by
the European Union

COM-IN KA220-VET-9A87

Διαφάνεια nº: 5 Εκτιμώμενος χρόνος:

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ SLIDE

Ενότητα 1 Εισαγωγή

Η επικοινωνία ως δικαίωμα.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Εκτός από τον ορισμό, η ASHA έχει εκδώσει ένα νομοσχέδιο δικαιωμάτων επικοινωνίας.

Το νομοσχέδιο αυτό δείχνει πώς η επικοινωνία είναι δικαίωμα και μέσο: επιτρέπει την έκφραση επιλογών, συναισθημάτων... Επιτρέπει επίσης τη μάθηση και τη συμμετοχή στην κοινωνία.

Γενικότερα, η επικοινωνία αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα.

Co-funded by
the European Union

COM-IN KA220-VET-9A87.

Αριθμός διαφάνειας: 6 Εκτιμώμενος χρόνος:

Module 1. Introduction

Recognition of rights of access to education Non-discrimination Social integration = the purpose of education	Right to freedom of expression, self determination and inclusion Freedom of expression Access to information	Everyone has the right to freedom of opinion and expression, includes freedom to: - hold opinion without interference - seek and receive information and ideas through any media and regardless of frontiers

Erasmus+ 2021-1-FR01-KA220-VET-000033251 6

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ SLIDE

Ενότητα 1 Εισαγωγή

Αναγνώριση των δικαιωμάτων της ελευθερίας της έκφρασης, του αυτοπροσδιορισμού και της ένταξης.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Το δικαίωμα κάθε ατόμου στην ελευθερία της έκφρασης, του αυτοπροσδιορισμού και της ενσωμάτωσης αναγνωρίζεται και αναγνωρίζεται σε διάφορες διεθνείς συμφωνίες και διακηρύξεις για τα ατομικά δικαιώματα. Το άρθρο 19 της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αναφέρει: Το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει την ελευθερία να έχει κανείς γνώμη χωρίς παρεμβάσεις και να αναζητά, να λαμβάνει και να μεταδίδει πληροφορίες και ιδέες με οποιοδήποτε μέσο και ανεξάρτητα από σύνορα.

Η πιθανή αναπηρία ή η ανάγκη υποστήριξης δεν πρέπει να επηρεάζει τα δικαιώματα του ατόμου.

Co-funded by
the European Union

COM-IN KA220-VET-9A87

Αριθμός διαφάνειας: 7 Εκτιμώμενος χρόνος:

UNCRPD, Article 21
Freedom of expression and opinion, and access to information

Commitment of signatory states

Providing information in accessible formats and technologies appropriate to different kinds of disabilities in a timely manner and without additional cost

Accepting and facilitating the use of sign languages, Braille, augmentative and alternative communication, and all other accessible means, modes and formats of communication of their choice by persons with disabilities in official interactions

Urging private entities that provide services to the general public, including through the Internet, to provide information and services in accessible and usable formats for persons with disabilities

Encouraging the mass media, including providers of information through the Internet, to make their services accessible to persons with disabilities

Recognizing and promoting the use of sign languages

Erasmus+ 2021-1-FR01-KA220-VET-000033251 7

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ SLIDE

Ενότητα 1 Εισαγωγή
UNCRPD άρθρο 21.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Η πιθανή αναπηρία ή η ανάγκη υποστήριξης δεν πρέπει να επηρεάζει τα δικαιώματα του ατόμου. Το άρθρο 21 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (UNCRPD) παρουσιάζει τη διαφορετική δέσμευση των κρατών που την έχουν υπογράψει και έχουν ως στόχο την προώθηση της επικοινωνίας. Αυτό το άρθρο αναφέρει ότι τα υπογράφοντα κράτη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για να διασφαλίσουν ότι τα άτομα με αναπηρία μπορούν να ασκούν το δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης και της γνώμης, συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας να αναζητούν, να λαμβάνουν και να μεταδίδουν πληροφορίες και ιδέες σε ίση βάση με τους άλλους και μέσω όλων των μορφών επικοινωνίας της επιλογής τους. Αυτό μπορεί να απαιτεί διάφορες προσαρμογές όπως αυτές που παρουσιάζονται στη διαφάνεια.

ΔΕΙΤΕ ΤΟ SLIDE

Αυτές οι προσαρμογές μπορεί να είναι σημαντικές για τα άτομα με αναπηρία και ειδικά για τα άτομα με νοητική αναπτυξιακή αναπηρία (IDD).

Co-funded by
the European Union

COM-IN KA220-VET-9A87

Co-funded by
the European Union

COM-IN KA220-VET-9A87.

Αριθμός διαφάνειας: 8 Εκτιμώμενος χρόνος:

Module 1. Introduction

Intellectual developmental disabilities

- ICD11 (Intellectual Classification of Diseases), World Health Organization (WHO)

Condition in which intellectual and adaptive functioning are limited

- appears during the developmental period
- alone or in combination with any physical or mental condition (e.g. sensorial disorders, autism...)

Formerly: mental retardation

Erasmus+ 2021-1-FR01-KA220-VET-000033251 8

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ SLIDE

Ενότητα 1 Εισαγωγή
Ορισμός της IDD

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Τα άτομα με IDD αντιμετωπίζουν δυσκολίες σε αυτόν τον τομέα. Σύμφωνα με την ταξινόμηση των ασθενειών του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ), ICD11, η νοητική αναπτυξιακή αναπηρία αναφέρεται σε μια κατάσταση κατά την οποία τόσο η νοητική όσο και η προσαρμοστική λειτουργία είναι περιορισμένες και η οποία εμφανίζεται κατά την αναπτυξιακή περίοδο -μεταξύ 10 και 25 ετών. Ειδικότερα, οι δεξιότητες που εμφανίζονται κατά την αναπτυξιακή ηλικία, δηλαδή οι γνωστικές, γλωσσικές, κινητικές και κοινωνικές δεξιότητες που επηρεάζουν τη γενική νοητική απόδοση, δεν είναι επαρκώς ανεπτυγμένες. Η ΔΑΔ μπορεί να εμφανιστεί είτε μόνη της είτε σε συνδυασμό με οποιαδήποτε σωματική ή ψυχική πάθηση (Kaski, 2012). Οι IDD αντιστοιχούν σε αυτό που παλαιότερα ονομαζόταν νοητική καθυστέρηση.

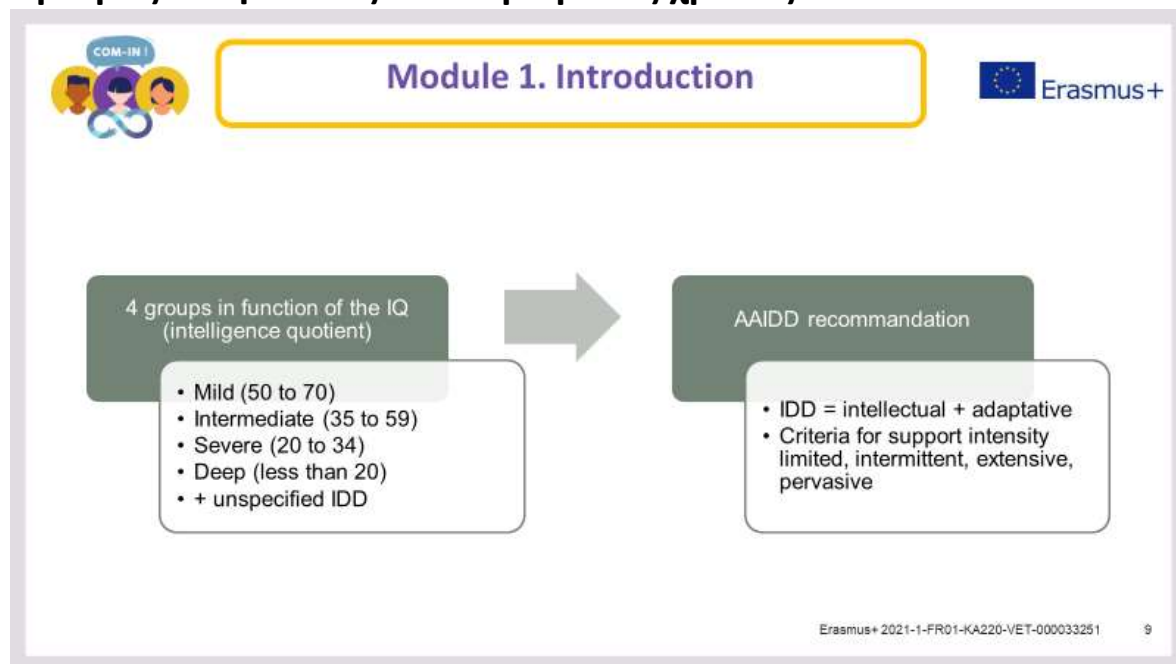
Η ΔΑΔ συχνά συνδέεται με άλλες διαταραχές, όπως οι αισθητηριακές διαταραχές ή ο αυτισμός.

Co-funded by
the European Union

COM-IN KA220-VET-9A87

Αριθμός διαφάνειας: 9 Εκτιμώμενος χρόνος:

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ SLIDE

Ενότητα 1 Εισαγωγή
Κατηγορίες IDD

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Η νοητική υστέρηση έχει από καιρό ταξινομηθεί ανάλογα με το πηλίκο νοημοσύνης (IQ) μέσω τεστ νοημοσύνης σε τέσσερις ομάδες: ήπια (IQ περίπου 50-70), ενδιάμεση (IQ 35-49), σοβαρή (περίπου 20-34) και βαθιά (IQ κάτω από 20) νοητική υστέρηση. Επιπλέον, υπάρχει μια κατηγορία "απροσδιόριστων νοητικών αναπτυξιακών διαταραχών", όταν δεν έχει εκτιμηθεί το IQ ή όταν οι δοκιμασίες νοημοσύνης δεν έχουν δώσει αξιόπιστο αποτέλεσμα (Launonen & Korpijaakko-Huuhka, 2005).

Δεδομένου ότι ο περιορισμός της διανοητικής λειτουργικότητας δεν είναι πλέον το μοναδικό κριτήριο που ορίζει την IDD, η Αμερικανική Ένωση για τις Διανοητικές και Αναπτυξιακές Αναπηρίες (AAIDD) προτείνει να μιλάμε μάλλον για κριτήρια έντασης υποστήριξης. Η έννοια αυτή λαμβάνει επίσης υπόψη τον περιορισμό της προσαρμοστικής λειτουργίας. Έτσι, διακρίνονται τέσσερα επίπεδα υποστήριξης: Περιορισμένη υποστήριξη, διαλείπουσα υποστήριξη, εκτεταμένη υποστήριξη και διάχυτη υποστήριξη.

Τα περισσότερα άτομα με IDD σπάνια βρίσκουν ευκαιρίες να επικοινωνήσουν αυτά που σκέφτονται και αισθάνονται. Το περιβάλλον τους έχει προβλήματα να τους καταλάβει:

Co-funded by
the European Union

COM-IN KA220-VET-9A87

- Οι οικογένειές τους ή οι φίλοι τους μερικές φορές δεν έχουν τις απαραίτητες γνώσεις και τα εργαλεία για να ερμηνεύσουν σωστά τη διαθήκη τους.
  - Ακόμα, πολλοί επαγγελματίες δεν έχουν αναπτύξει τις απαραίτητες δεξιότητες που θα τους βοηθήσουν να εκτελούν με επιτυχία τα καθημερινά τους καθήκοντα.
- Οι δυσκολίες στην προώθηση της επικοινωνίας των ατόμων με αναπηρία που αλληλεπιδρούν με το κοινωνικό τους περιβάλλον επιτείνουν τον κοινωνικό αποκλεισμό και, ως εκ τούτου, την απομόνωση των πιο ευάλωτων ομάδων.

Co-funded by
the European Union

COM-IN KA220-VET-9A87

Αριθμός διαφάνειας: 9 Εκτιμώμενος χρόνος:

Module 1. Introduction

Methods for improving communication skills	Role of daily interactions with the environment	Communication as backbone of social links
☐ In persons with IDD ☐ In professionals	☐ Build new supporting relationships ☐ Reinforcing existing relationships	☐ Express needs, thoughts and emotions ☐ Share concerns and wishes ☐ Fair and strong relationships

Erasmus+ 2021-1-FR01-KA220-VET-000033251 10

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ SLIDE

Ενότητα 1 Εισαγωγή
Κατηγορίες IDD

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Αυτό αναδεικνύει τη σημασία της ανάπτυξης και εφαρμογής μεθοδολογιών και διαδικασιών που αποσκοπούν στη βελτίωση των επικοινωνιακών δεξιοτήτων τόσο των επαγγελματιών όσο και των ατόμων που παρακολουθούνται από τους οργανισμούς μας.

Όλοι μας πρέπει να σκεφτούμε ότι οι καθημερινές αλληλεπιδράσεις με το περιβάλλον είναι ζωτικής σημασίας για τη δημιουργία νέων υποστηρικτικών σχέσεων και, ταυτόχρονα, για την ενίσχυση των υφιστάμενων. Και η επικοινωνία είναι η ραχοκοκαλιά κάθε κοινωνικού δεσμού. Άλλωστε, χωρίς την ανάπτυξη των βασικών επικοινωνιακών δεξιοτήτων, τα άτομα δεν μπορούν να εκφράσουν τις ανάγκες, τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους και, αν δεν μπορούν να μοιραστούν τις ανησυχίες και τις επιθυμίες τους, οι σχέσεις τους θα είναι σαθρές, εφήμερες και πιθανώς άδικες.

Co-funded by
the European Union

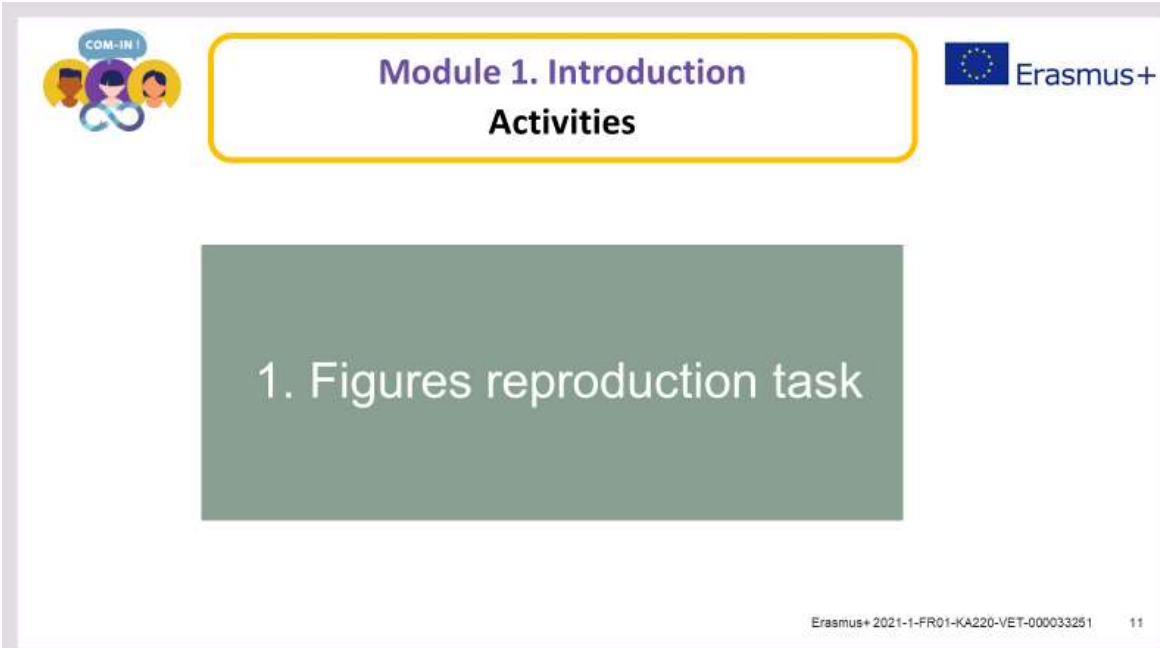
COM-IN KA220-VET-9A87

Co-funded by
the European Union

COM-IN KA220-VET-9A87.

Διαφάνεια nº: 10 Εκτιμώμενος χρόνος: 10 λεπτά:

COM-IN

**Module 1. Introduction
Activities**

Erasmus+

1. Figures reproduction task

Erasmus+ 2021-1-FR01-KA220-VET-000033251 11

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ SLIDE

Ενότητα 1 Εισαγωγή

Δραστηριότητα #1: Εργασία αναπαραγωγής αριθμών

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Και οι δύο αυτές δραστηριότητες αποσκοπούν στο να βιώσουν την επικοινωνία και να καταδείξουν γιατί η επικοινωνία δεν είναι τόσο εύκολη.

Δραστηριότητα #1 Εργασία αναπαραγωγής σχήματος:

Βάλτε τους μαθητές σε ζευγάρια. Ο ένας συμμετέχων πρέπει να περιγράψει μια φιγούρα από τούβλα στον σύντροφό του με βάση ένα μοντέλο και ο άλλος συμμετέχων πρέπει να την αναπαραγάγει με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ακρίβεια. Δώστε τις ακόλουθες οδηγίες:

"Κάντε ζευγάρια. Ένας από εσάς θα πρέπει να πάρει ένα μοντέλο μιας φιγούρας από τούβλο και να το περιγράψει όσο το δυνατόν πιο πιστά στο σύντροφό του, ώστε να μπορέσει να το αναπαραγάγει."

Στο τέλος κάθε εργασίας, εντοπίστε τα λάθη και τις δυσκολίες που προέκυψαν στην επικοινωνία μεταξύ των συμμετεχόντων.

Το παράρτημα 1 του οδηγού του εκπαιδευτή παρουσιάζει τα διάφορα μοντέλα.

Ο στόχος πρέπει να εξηγηθεί στους εκπαιδευόμενους:

Μέσω αυτής της λεκτικής εργασίας, στόχος είναι να καταδειχθεί στους συμμετέχοντες ότι μπορεί

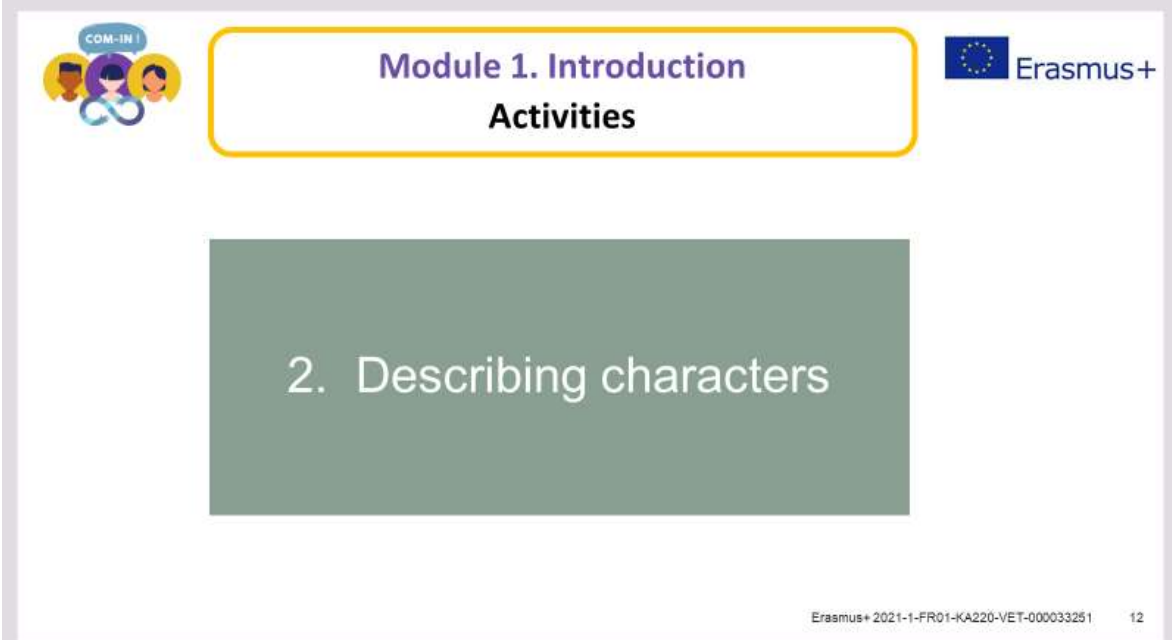
Co-funded by
the European Union

COM-IN KA220-VET-9A87

να είναι δύσκολο να επικοινωνήσει κανείς λεκτικά στους άλλους αυτό που βλέπει, ακόμη και με φυσιολογικές επικοινωνιακές δεξιότητες. Η δυσκολία αυτή εντείνεται περαιτέρω στα άτομα με ΔΑΔ, όπου η γλώσσα, είτε στην εκφραστική είτε στη δεκτική πλευρά, επηρεάζεται γενικά. Αυτό μπορεί να αφορά διάφορα γλωσσικά συστήματα, όπως η φωνολογία, η λεξικοσημασιολογία, η μορφολογία ή η πραγματολογία. Ως εκ τούτου, η εργασία αυτή αναδεικνύει την αναγκαιότητα της υποστήριξης των ατόμων με ΜΔΕ στον τομέα της επικοινωνίας.

Διαφάνεια nº: 11 Εκτιμώμενος χρόνος: 1:

COM-IN I

Module 1. Introduction
Activities

Erasmus+

2. Describing characters

Erasmus+ 2021-1-FR01-KA220-VET-000033251 12

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ SLIDE

Ενότητα 1 Εισαγωγή

Δραστηριότητα #2: Περιγραφή χαρακτήρων

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Δραστηριότητα #2 Περιγραφή χαρακτήρων:

Η εργασία αυτή αποσκοπεί στην ευαισθητοποίηση σχετικά με τα στερεότυπα.

Βάλτε τους μαθητές σε ζευγάρια. Τοποθετήστε στη μέση των τραπεζιών τις κάρτες των χαρακτήρων και των ψυχολογικών ή συμπεριφορικών χαρακτηριστικών που παρουσιάζονται στο παράρτημα 2. Κάθε συμμετέχων επιλέγει έναν χαρακτήρα από τις προτεινόμενες επιλογές (ετικέτες που παρέχονται στο παράρτημα 2): ένας ενήλικας με διαταραχή του αυτιστικού φάσματος, ένας κωφός ενήλικας, ένας ηλικιωμένος, ένας έφηβος με νοητική αναπτυξιακή αναπηρία, ένα παιδί νηπιαγωγείου, ένας πρόσφυγας και ένας ενήλικας που πάσχει από κατάθλιψη".

Co-funded by
the European Union

COM-IN KA220-VET-9A87

Οι κάρτες με τους χαρακτήρες υπενθύμισης αφαιρούνται και μόνο οι κάρτες με τα χαρακτηριστικά βρίσκονται στη μέση του τραπεζιού.

Στη συνέχεια, ζητείται από κάθε συμμετέχοντα να επιλέξει, μεταξύ των καρτών χαρακτηριστικών, αυτές που θεωρεί ότι ταιριάζουν στον χαρακτήρα που έχει επιλέξει και να τις ευθυγραμμίσει στη δική του πλευρά του τραπεζιού. Σημειώστε ότι μερικές φορές οι συμμετέχοντες μπορεί να θέλουν τις ίδιες κάρτες, πράγμα φυσιολογικό. Αυτό δεν αποτελεί πρόβλημα.

Μόλις κάνουν την επιλογή, οι κάρτες με τα χαρακτηριστικά υπενθύμισης αφαιρούνται από το τραπέζι.

Αφιερώστε λίγο χρόνο για να συζητήσετε με τους συμμετέχοντες σχετικά με το τι είναι αληθινό και τι σχετίζεται με τα στερεότυπα σε καθεμία από τις επιλογές τους για τους αντίστοιχους χαρακτήρες. Για το βήμα αυτό, μπορείτε να ανατρέξετε στο πλέγμα που παρέχεται στο παράρτημα για κάθε χαρακτήρα.

Στη συνέχεια, και οι δύο συμμετέχοντες εξετάζουν όλες τις επιλεγμένες κάρτες χαρακτηριστικών και για τους δύο χαρακτήρες και εντοπίζουν τις κοινές κάρτες. Αυτές μεταφέρονται στο κέντρο του τραπεζιού.

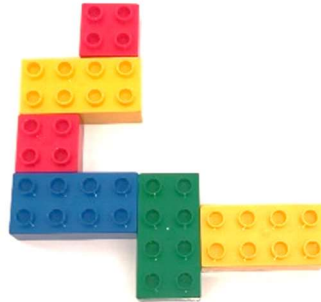
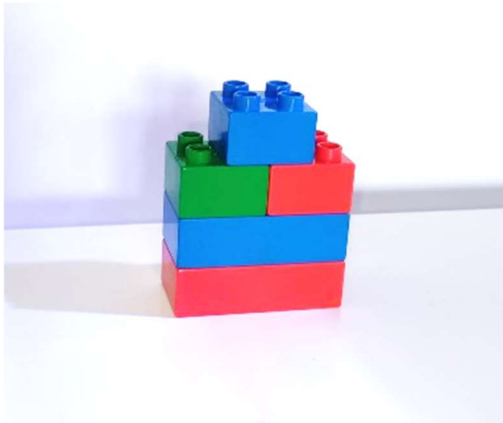
Οι κοινές κάρτες δίνουν την ευκαιρία να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση σχετικά με το γεγονός ότι οι ανάγκες μπορεί να είναι κοινές μεταξύ διαφορετικών ειδών ανθρώπων. Αυτό σημαίνει ότι οι ίδιες διευκολύνσεις θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την υποστήριξή τους, ακόμη και για άτομα χωρίς αναπηρία (π.χ.: οι διευκολύνσεις για κωφά άτομα θα μπορούσαν να είναι επίσης χρήσιμες και για ηλικιωμένους ή για παιδιά που δεν διαβάζουν).

Co-funded by
the European Union

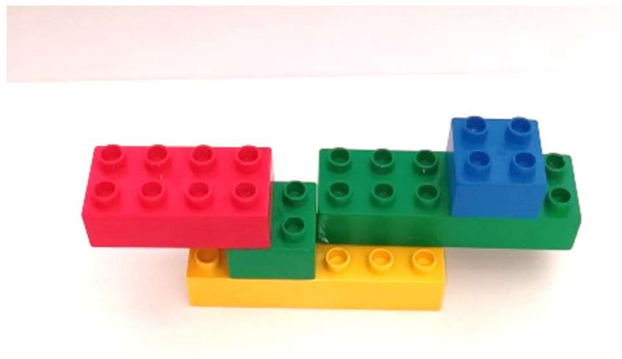
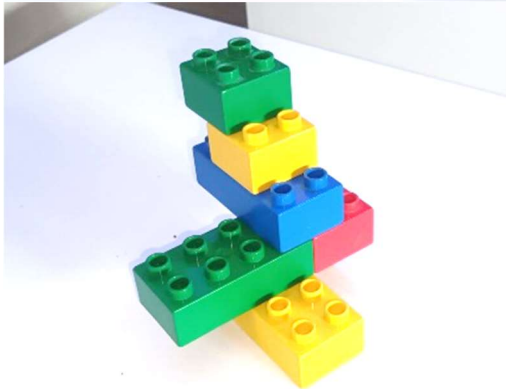
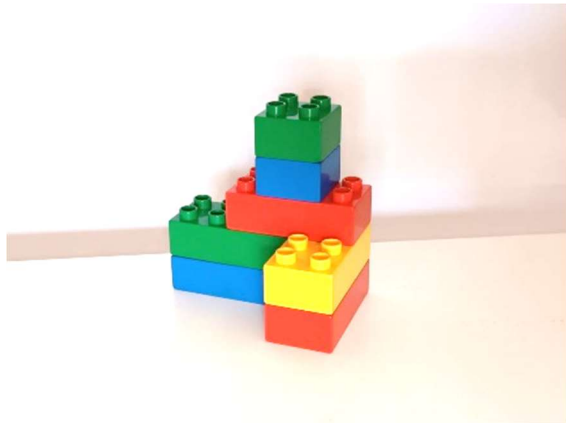
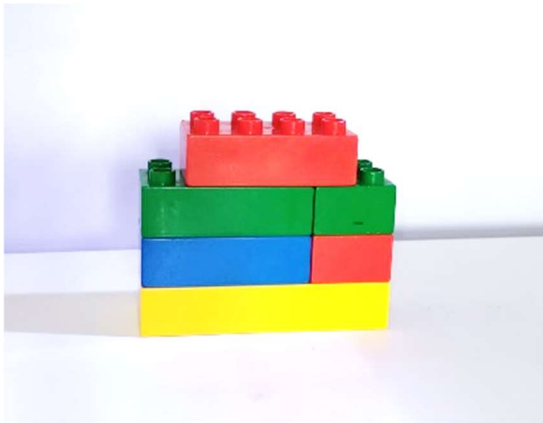
COM-IN KA220-VET-9A87

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ #1 ΕΡΓΑΣΙΑ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ - ΚΑΤΆΛΟΓΟΣ
ΜΟΝΤΕΛΩΝ

Co-funded by
the European Union

COM-IN KA220-VET-9A87.

Co-funded by
the European Union

COM-IN KA220-VET-9A87.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ #2 ΠΕΡΙΓΡΑΦΟΝΤΑΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ

Αυτές είναι οι κάρτες που περιγράφουν τους χαρακτήρες. Παρακαλούμε αφιερώστε χρόνο για να τις κόψετε ώστε να μπορούν να χρησιμοποιηθούν ξεχωριστά.

ΕΝΗΛΙΚΟΣ ΜΕ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΤΟΥ ΑΥΤΙΣΤΙΚΟΥ SPECTRUM (χωρίς νοητική αναπηρία)	ΈΝΑΣ ΚΩΦΟΣ ΕΝΗΛΙΚΑΣ
ΈΝΑ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΟ ΆΤΟΜΟ	ΈΝΑΣ ΈΦΗΒΟΣ ΜΕ ΝΟΗΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ
ΈΝΑ ΠΑΙΔΙ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΪΟΥ	ΈΝΑΣ ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ

Co-funded by
the European Union

COM-IN KA220-VET-9A87.

ΈΝΑΝ ΕΝΗΛΙΚΑ ΠΟΥ ΠΑΣΧΕΙ ΑΠΟ ΚΑΤΑΘΛΙΨΗ	

Αυτές είναι οι κάρτες που περιγράφουν ψυχολογικά και συμπεριφορικά χαρακτηριστικά. Παρακαλούμε αφιερώστε χρόνο για να τις κόψετε ώστε να μπορούν να χρησιμοποιηθούν ξεχωριστά.

Μπορεί να είναι χειριστικός	Μπορεί να έχει δυσκολίες εστίασης
Μπορεί να χρησιμοποιεί εργαλεία για τον έλεγχο της έντασης του ήχου	Μπορούν να αγνοήσουν τους ανθρώπους που τους μιλούν
Δεν ακούει καλά	Μπορεί να έχει ανεξήγητες έντονες συναισθηματικές αντιδράσεις
Μπορεί να χρησιμοποιεί λάθος επίπεδο λόγου (επίσημο ή χυδαίο)	Μπορεί να είναι υπερευαίσθητη
Μπορεί να μιλήσει σε οποιονδήποτε, οπουδήποτε, για οτιδήποτε	Μπορεί να δυσκολευτεί να ενδιαφερθεί για νέα πράγματα
Ίσως χρειαστεί περισσότερος χρόνος για να απαντήσει	Μπορεί να δυσκολεύεται να αναγνωρίσει τα συναισθήματα των άλλων
Μπορεί να δυσκολεύεται να ξεκινήσει συζητήσεις	Μπορεί να δυσκολεύεται να ανακαλέσει γεγονότα του παρελθόντος

Co-funded by
the European Union

COM-IN KA220-VET-9A87.

Μπορεί να χρειάζονται περισσότερες εξηγήσεις για λέξεις ή εκφράσεις	Ίσως χρειαστεί πιο αργός ρυθμός ομιλίας
Μπορεί να κλάψει χωρίς λόγο	Μπορεί να έχει μια ωραία και ενδιαφέρουσα συζήτηση
Μπορεί να ουρλιάξει χωρίς λόγο	Μπορεί να διαφύγει από τη συζήτηση
Ίσως πρέπει να μιλήσετε πιο δυνατά	Μπορεί να επαναληφθούν
Μπορεί να δυσκολεύεται να εντοπίσει τα γεγονότα στο χώρο και το χρόνο	Μπορούν να μιλούν στον εαυτό τους δημόσια
Μπορεί να ενοχλείται από δυνατούς θορύβους	Μπορεί να χρειαστούν επαναλήψεις για να γίνει κατανοητό
Μπορεί να μιλήσει γρήγορα	Μπορεί να χρειαστούν απλουστεύσεις στις εξηγήσεις
Μπορεί να δυσκολευτούν να προσαρμοστούν στον συνομιλητή τους	Μπορεί να κάνει ακατάλληλες ερωτήσεις
Μπορεί να είναι κακόβουλο	Μπορεί να δυσκολεύεται να προφέρει ορισμένες λέξεις
Μπορεί να μην καταλάβουν τι τους είπαν	Μπορεί να ξεχάσει σημαντικές πληροφορίες
Μπορεί να έχει παραισθήσεις, να ακούει φωνές για παράδειγμα	Μπορεί να χρησιμοποιήσει άλλα μέσα επικοινωνίας εκτός από την προφορική γλώσσα (νοήματα, κάρτες...)
Μπορεί να δυσκολευτούν να σταματήσουν να μιλούν για το αγαπημένο τους θέμα	Μπορεί να μιλάει συχνά για το θάνατο

Co-funded by
the European Union

COM-IN KA220-VET-9A87.

Μπορεί εύκολα να γίνει βίαιος

Μπορεί να πηδήξει από στύλο σε στύλο

Co-funded by
the European Union

COM-IN KA220-VET-9A87.

Αυτά είναι τα πλέγματα που μπορούν να βοηθήσουν στη συζήτηση με τους συμμετέχοντες αφού περιγράψουν κάθε χαρακτήρα.

ΈΝΑ ΠΑΙΔΙ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΪΟΥ

Μπορεί να έχει δυσκολίες εστίασης	Μπορεί να πηδήξει από στύλο σε στύλο
Μπορεί να έχει ανεξήγητη έντονη συναισθηματική αντίδραση	Μπορεί να χρησιμοποιεί λάθος επίπεδο λόγου (επίσημο ή χυδαίο)
Μπορεί να μιλήσει σε οποιονδήποτε, οπουδήποτε, για οτιδήποτε	Μπορεί να δυσκολεύεται να αναγνωρίσει τα συναισθήματα των άλλων
Ίσως χρειαστεί περισσότερος χρόνος για να απαντήσει	Μπορεί να χρειάζονται περισσότερες εξηγήσεις για λέξεις ή εκφράσεις
Ίσως χρειαστεί πιο αργός ρυθμός ομιλίας	Μπορεί να κλάψει χωρίς λόγο
Μπορεί να ουρλιάξει χωρίς λόγο	Μπορεί να επαναληφθούν
Μπορεί να δυσκολεύεται να εντοπίσει τα γεγονότα στο χώρο και το χρόνο	Μπορεί να μιλάει στον εαυτό του δημόσια
Μπορεί να χρειαστούν επαναλήψεις για να γίνει κατανοητό	Μπορεί να χρειαστούν απλουστεύσεις στις εξηγήσεις
Μπορεί να κάνει ακατάλληλες ερωτήσεις	Μπορεί να δυσκολευτούν να προσαρμοστούν στον συνομιλητή τους
Μπορεί να δυσκολεύεται να προφέρει ορισμένες λέξεις	Μπορεί να είναι κακόβουλο

Co-funded by
the European Union

COM-IN KA220-VET-9A87

Μπορεί να ξεχάσει σημαντικές πληροφορίες	Μπορεί να μην καταλάβουν τι τους είπαν
Μπορεί να δυσκολευτούν να σταματήσουν να μιλούν για το αγαπημένο τους θέμα	Μπορεί εύκολα να γίνει βίαιος

ΈΝΑΣ ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ

Μπορεί να κάνει ακατάλληλες ερωτήσεις	Μπορεί να δυσκολεύεται να προφέρει ορισμένες λέξεις
Μπορεί να ξεχάσει σημαντικές πληροφορίες	Μπορεί να χρησιμοποιήσει άλλα μέσα επικοινωνίας εκτός από την προφορική γλώσσα (νοήματα, κάρτες...)
Μπορεί να μην καταλάβουν τι τους είπαν	Μπορεί να έχει παραισθήσεις, να ακούει φωνές για παράδειγμα
Μπορεί να μιλάει συχνά για το θάνατο	Μπορεί να πηδήξει από στύλο σε στύλο
Μπορεί να δυσκολευτούν να σταματήσουν να μιλούν για το αγαπημένο τους θέμα	Μπορεί να δυσκολεύεται να εντοπίσει τα γεγονότα στο χώρο και το χρόνο
Μπορεί να ενοχλείται από δυνατούς θορύβους	Μπορεί να χρειαστούν επαναλήψεις για να γίνει κατανοητό
Μπορεί να έχει δυσκολίες εστίασης	Μπορεί να έχει ανεξήγητη έντονη συναισθηματική αντίδραση
Μπορεί να χρησιμοποιεί λάθος επίπεδο λόγου (επίσημο ή χυδαίο)	Μπορεί να μιλήσει σε οποιονδήποτε, οπουδήποτε, για οτιδήποτε

Co-funded by
the European Union

COM-IN KA220-VET-9A87.

Μπορεί να δυσκολεύεται να αναγνωρίσει τα συναισθήματα των άλλων	Ίσως χρειαστεί περισσότερος χρόνος για να απαντήσει
Μπορεί να δυσκολεύεται να ανακαλέσει γεγονότα του παρελθόντος	Μπορεί να χρειάζονται περισσότερες εξηγήσεις για λέξεις ή εκφράσεις
Ίσως χρειαστεί πιο αργός ρυθμός ομιλίας	Μπορεί να έχει μια ωραία και ενδιαφέρουσα συζήτηση
Μπορεί να κλάψει χωρίς λόγο	

ΈΝΑΣ ΈΦΗΒΟΣ ΜΕ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΝΟΗΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Μπορεί να έχει δυσκολίες εστίασης	Μπορεί να έχει ανεξήγητη έντονη συναισθηματική αντίδραση
Μπορεί να χρησιμοποιεί λάθος επίπεδο λόγου (επίσημο ή χυδαίο)	Μπορεί να δυσκολευτεί να ενδιαφερθεί για νέα πράγματα
Μπορεί να μιλήσει σε οποιονδήποτε, οπουδήποτε, για οτιδήποτε	Μπορεί να δυσκολεύεται να αναγνωρίσει τα συναισθήματα των άλλων
Ίσως χρειαστεί περισσότερος χρόνος για να απαντήσει	Μπορεί να δυσκολεύεται να ανακαλέσει γεγονότα του παρελθόντος
Μπορεί να δυσκολεύεται να ξεκινήσει συζητήσεις	Ίσως χρειαστεί πιο αργός ρυθμός ομιλίας

Μπορεί να χρειάζονται περισσότερες εξηγήσεις για λέξεις ή εκφράσεις	Μπορεί να κλάψει χωρίς λόγο
Μπορεί να ουρλιάξει χωρίς λόγο	Μπορεί να μιλάει στον εαυτό του δημόσια
Μπορεί να δυσκολεύεται να εντοπίσει τα γεγονότα στο χώρο και το χρόνο	Μπορεί να χρειαστούν επαναλήψεις για να γίνει κατανοητό
Μπορεί να χρειαστούν απλουστεύσεις στις εξηγήσεις	Μπορεί να κάνει ακατάλληλες ερωτήσεις
Μπορεί να δυσκολεύονται να προσαρμοστούν στον συνομιλητή τους	Μπορεί να δυσκολεύεται να προφέρει ορισμένες λέξεις
Μπορεί να είναι κακόβουλο	Μπορεί να ξεχάσει σημαντικές πληροφορίες
Μπορεί να μην καταλάβουν τι τους είπαν	Μπορεί να χρησιμοποιήσει άλλα μέσα επικοινωνίας εκτός από την προφορική γλώσσα (νοήματα, κάρτες...)
Μπορεί να δυσκολεύονται να σταματήσουν να μιλούν για το αγαπημένο τους θέμα	Μπορεί να πηδήξει από στύλο σε στύλο

ΈΝΑΝ ΕΝΗΛΙΚΑ ΠΟΥ ΠΑΣΧΕΙ ΑΠΟ ΚΑΤΑΘΛΙΨΗ

Μπορεί να έχει δυσκολίες εστίασης	Μπορούν να αγνοήσουν τους ανθρώπους που τους μιλούν

Co-funded by
the European Union

COM-IN KA220-VET-9A87

Μπορεί να μιλάει συχνά για το θάνατο	Μπορεί να είναι υπερευαίσθητη
Μπορεί να δυσκολευτεί να ενδιαφερθεί για νέα πράγματα	Ίσως χρειαστεί περισσότερος χρόνος για να απαντήσει
Μπορεί να δυσκολεύεται να ξεκινήσει συζητήσεις	Μπορεί να δυσκολεύεται να αναγνωρίσει τα συναισθήματα των άλλων
Μπορεί να δυσκολεύεται να ανακαλέσει γεγονότα του παρελθόντος	Μπορεί να χρειάζονται περισσότερες εξηγήσεις για λέξεις ή εκφράσεις
Ίσως χρειαστεί πιο αργός ρυθμός ομιλίας	Μπορεί να έχει μια ωραία και ενδιαφέρουσα συζήτηση
Μπορεί να κλάψει χωρίς λόγο	Μπορεί να διαφύγει από τη συζήτηση
Μπορεί να ξεχάσει σημαντικές πληροφορίες	

Co-funded by
the European Union

COM-IN KA220-VET-9A87

ΈΝΑ ΗΛΙΚΙΩΜΈΝΟ ΆΤΟΜΟ

Μπορεί να έχει δυσκολίες εστίασης	Μπορεί να χρησιμοποιεί εργαλεία για τον έλεγχο της έντασης του ήχου
Μπορούν να αγνοήσουν τους ανθρώπους που τους μιλούν	Μπορεί να έχει ανεξήγητη έντονη συναισθηματική αντίδραση
Δεν ακούω καλά	Μπορεί να χρησιμοποιεί λάθος επίπεδο λόγου (επίσημο ή χυδαίο)
Μπορεί να μιλήσει σε οποιονδήποτε, οπουδήποτε, για οτιδήποτε	Ίσως χρειαστεί περισσότερος χρόνος για να απαντήσει
Μπορεί να δυσκολεύεται να ξεκινήσει συζητήσεις	Μπορεί να χρειάζονται περισσότερες εξηγήσεις για λέξεις ή εκφράσεις
Μπορεί να είναι υπερευαίσθητη	Μπορεί να δυσκολευτεί να ενδιαφερθεί για νέα πράγματα
Μπορεί να δυσκολεύεται να ανακαλέσει γεγονότα του παρελθόντος	Ίσως χρειαστεί πιο αργός ρυθμός ομιλίας
Ίσως πρέπει να μιλήσετε πιο δυνατά	Μπορεί να επαναληφθούν
Μπορεί να δυσκολεύεται να εντοπίσει τα γεγονότα στο χώρο και το χρόνο	Μπορεί να μιλάει στον εαυτό του δημόσια
Μπορεί να ενοχλείται από δυνατούς θορύβους	Μπορεί να χρειαστούν επαναλήψεις για να γίνει κατανοητό
Μπορεί να χρειαστούν απλουστεύσεις στις εξηγήσεις	Μπορεί να δυσκολευτούν να προσαρμοστούν στον συνομιλητή τους

Μπορεί να κάνει ακατάλληλες ερωτήσεις	Μπορεί να μην καταλάβουν τι τους είπαν
Μπορεί να ξεχάσει σημαντικές πληροφορίες	Μπορεί να μιλάει συχνά για το θάνατο
Μπορεί εύκολα να γίνει βίαιος	Μπορεί να πηδήξει από στύλο σε στύλο

ΕΝΗΛΙΚΟΣ ΜΕ ΔΙΑΤΑΡΑΧΗ ΤΟΥ ΑΥΤΙΣΤΙΚΟΥ SPECTRUM (χωρίς νοητική αναπηρία)

Μπορεί να έχει δυσκολίες εστίασης	Ίσως χρειαστεί πιο αργός ρυθμός ομιλίας
Μπορούν να αγνοήσουν τους ανθρώπους που τους μιλούν	Μπορεί να έχει μια ωραία και ενδιαφέρουσα συζήτηση
Μπορεί να έχει ανεξήγητη έντονη συναισθηματική αντίδραση	Μπορεί να διαφύγει από τη συζήτηση
Μπορεί να είναι υπερευαίσθητη	Μπορεί να επαναληφθούν
Μπορεί να δυσκολευτεί να ενδιαφερθεί για νέα πράγματα	Μπορεί να μιλάει στον εαυτό του δημόσια
Μπορεί να δυσκολεύεται να αναγνωρίσει τα συναισθήματα των άλλων	Μπορεί να χρειαστούν επαναλήψεις για να γίνει κατανοητό
Μπορεί να χρησιμοποιήσει άλλα μέσα επικοινωνίας εκτός από την προφορική γλώσσα (νοήματα, κάρτες...)	Μπορεί να χρειαστούν απλουστεύσεις στις εξηγήσεις

Co-funded by
the European Union

COM-IN KA220-VET-9A87

Μπορεί να πηδήξει από στύλο σε στύλο	Μπορεί να χρειάζονται περισσότερες εξηγήσεις για λέξεις ή εκφράσεις
Μπορεί να χρησιμοποιεί λάθος επίπεδο λόγου (επίσημο ή χυδαίο)	Μπορεί να ενοχλείται από δυνατούς θορύβους
Μπορεί να μιλήσει σε οποιονδήποτε, οπουδήποτε, για οτιδήποτε	Μπορεί να μιλήσει γρήγορα
Μπορεί να δυσκολεύεται να ξεκινήσει συζητήσεις	Μπορεί να δυσκολευτούν να προσαρμοστούν στον συνομιλητή τους
Μπορεί να μην καταλάβουν τι τους είπαν	Μπορεί να κάνει ακατάλληλες ερωτήσεις
Μπορεί να δυσκολευτούν να σταματήσουν να μιλούν για το αγαπημένο τους θέμα	

ΕΝΗΛΙΚΟΣ με προβλήματα ακοής (DEAF)

Co-funded by
the European Union

COM-IN KA220-VET-9A87

Μπορούν να αγνοήσουν τους ανθρώπους που τους μιλούν	Μπορεί να χρησιμοποιεί εργαλεία για τον έλεγχο της έντασης του ήχου
Δεν ακούω καλά	Μπορεί να είναι υπερευαίσθητη
Μπορεί να μιλήσει σε οποιονδήποτε, οπουδήποτε, για οτιδήποτε	Ίσως χρειαστεί περισσότερος χρόνος για να απαντήσει
Μπορεί να δυσκολεύεται να ξεκινήσει συζητήσεις	Μπορεί να χρειάζονται περισσότερες εξηγήσεις για λέξεις ή εκφράσεις
Ίσως χρειαστεί πιο αργός ρυθμός ομιλίας	Μπορεί να έχει μια ωραία και ενδιαφέρουσα συζήτηση
Ίσως πρέπει να μιλήσετε πιο δυνατά	Μπορεί να ενοχλείται από δυνατούς θορύβους
Μπορεί να χρειαστούν επαναλήψεις για να γίνει κατανοητό	Μπορεί να χρησιμοποιήσει άλλα μέσα επικοινωνίας εκτός από την προφορική γλώσσα (νοήματα, κάρτες...)

Co-funded by
the European Union

COM-IN KA220-VET-9A87